

Til lovforslag nr. L 60. Betænkning afgivet af socialudvalget den 12. december 1986

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom

(Ophævelse af karensgdag m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Skriftlige og/eller mundtlige henvendelser er modtaget fra:

Amtsrådsforeningen i Danmark,
Butikshandelens Fællesråd,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Danske Husmandsforeninger,
Danske Vognmænd,
De danske Landboforeninger,
Håndværksrådet,
Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark,
Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og
Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede og af flertallet tiltrådte ændringsforslag.

Ændringsforslagene skal ses på baggrund af bortfaldet af tilskuddet til nedsættelse af arbejdsgiverbidragene, jf. det af finansministeren stillede ændringsforslag til finansloven.

Et *mindretal* (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag, idet det dog skal understreges, at det er en forudsætning, at kommuner og amtskommuner får de beløb igen, som deres bloktilskud blev reduceret med i anledning af karensgdagsloven, jf. henvendelsen fra Amtsrådsforeningen til udvalget, der er medtaget som bilag 1 til betænkningen.

Mindretallet henstiller endvidere, at ministeren imødekommer forslagene i Kvindeligt Arbejderforbunds henvendelse (jf. bilag 2) om, at det i cirkulæreform eller ved hjælp af en vejledning præciseres, at den mest gunstige beregningsform af dagpenge (dvs. ud fra en skønnet indtægt og ikke 90 pct. af syge- eller arbejdsløshedsdagpenge) bør bringes i anvendelse i barselsituationen.

Mindretallet er ikke tilhænger af, at arbejdsgiverperioden forkortes fra de nuværende 13 uger til de tidligere 5 uger, men foreslår, at det merprovenu, de 13 ugers arbejdsgiverbidrag indbringer, anvendes til forbedringer af barselorloven – herunder dækning af vikarudgifter ved barsel, betaling af fravær ved børns sygdom og ordentligt arbejdsmiljø for gravide.

Et *andet mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) har med stor interesse bemærket, at socialministerens argumenter for nu at afskaffe karensgdagen i meget

høj grad svarer til, hvad Socialistisk Folkeparti, Socialdemokratiet og Venstresocialisterne har sagt i årevis. Som bekendt var indførelse af karensdagen et led i regeringens efterårsfelttog i 1982 mod det sociale område, hvor det gik hårdt ud over grupper i befolkningen, der i forvejen var trængt økonomisk. Med karensdagens ophævelse har regeringen indledt et tilbagetog, og SF vil gøre sit til, at tilbagetoget fortsætter.

Socialministeren har fremsat ændringsforslag, der medfører, at arbejdsgiverperioden forkortes fra 13 uger til 5 uger. Det ser SF ikke nogen grund til. SF kan altså støtte, at karensdagen afskaffes, men vil stemme imod ændringsforslagene.

Ændringsforslag

Til § 1

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (KF, V, RV, CD og KRF):

1) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af lovens § 3, *stk. 1*, ændres »13 uger« til: »5 uger«.

2) Efter *nr. 2* indsættes som nyt nummer: »01. § 3, *stk. 3, 1. pkt.*, affattes således:

»Retten til dagpenge fra arbejdsgiveren indtræder tidligst 3 uger efter ansættelsen.«

Af et *mindretal* (S):

3) I den under *nr. 6* foreslåede affattelse af lovens § 14, *stk. 4*, udgår ordene »og kan herunder fastsætte regler om, at sager, der ikke skønnes at frembyde tvivl, kan afgøres af udvalgets formand«.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (KF, V, RV, CD og KRF):

4) Efter *nr. 8* indsættes som nye numre: »02. I § 23, *nr. 4, § 25, stk. 3, nr. 2, § 26, stk. 2, nr. 2, og stk. 5, 3. pkt.*, ændres »13 uger« til: »5 uger«.

03. I § 25, *stk. 2 og stk. 4*, ændres »91 uger« til: »99 uger«.

Til § 3

5) Paragraffen affattes således:

»§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1987.

Stk. 2. Den i § 1, nr. 1, foretagne ændring af arbejdsgiverperioden, samt § 1, nr. 01, 02 og 03, træder dog først i kraft den 1. april 1987. Disse bestemmelser finder anvendelse på sygdomstilfælde, der indtræffer denne dato eller senere.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Det foreslås, at arbejdsgiverperioden forkortes fra 13 uger til 5 uger regnet fra 1. hele fraværsdag, således at der er tale om en tilbagevenden til den retstilstand, der var gældende før karensdagens indførelse den 1. april 1983.

Ændringen skønnes at medføre en merudgift for det offentlige på ca. 730 mill. kr. (1987 PL) på årsbasis.

Til nr. 2

I forbindelse med forlængelsen af arbejdsgiverperioden fra 5 til 13 uger den 1. april 1983 blev bestemmelsen ændret således, at retten til dagpenge fra arbejdsgiveren først indtrådte efter 8 ugers ansættelse (tidligere 3 uger). Som følge af forslaget om at genindføre en arbejdsgiverperiode på 5 uger foreslås det, at arbejdsgiverens pligt til at udbetale dagpenge på ny indtræder efter 3 ugers ansættelse.

Besparselsen skønnes at blive ca. 100 mill. kr. på årsbasis.

Til nr. 3

Som anført i en henvendelse til udvalget fra LO og Dansk Arbejdsgiverforening (bilag 3) er der helt klare fordele ved, at alle sager behandles af Dagpengeudvalget. Det er af afgørende betydning, at arbejdsmarkedets parter kan indestå for de afgørelser, der er truffet af udvalget.

Til nr. 4

Forslagene er en konsekvens af, at arbejdsgiverperioden foreslås ændret. For ikke at stramme varighedsbegrænsningen foreslås

det, at retten til dagpenge fra det sociale udvalg i 91 uger forlænges til 99 uger.

Til nr. 5

Af hensyn til de nødvendige ændringer i det fælleskommunale edb-system vedrørende dagpengeordningen foreslås det, at ændringen af arbejdsgiverperioden først træder i kraft 1. april 1987.

Agnete Laustsen (KF) fmd. Karen Højte Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF)

Merete Aarup (KF) Birthe Rønn Hornbech (V) Hanne Severinsen (V)

Birgith Mogensen (CD) Kofod-Svendsen (KrF) Hanne Andersen (S) Jytte Andersen (S)

Mette Groes (S) Joanna Rønn (S) Erik B. Smith (S) nfmd. Taanquist (S)

Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF) Aase Olesen (RV)

Partierne VS og FP havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

8. december 1986

Socialministeren har den 29. oktober 1986 fremsat forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karensdag m.v.).

Af lovforslagets bemærkninger fremgår, at de kommunale bloktilskud blev reduceret med knap 450 mill. kr. ved karensdagens indførelse.

Amtsrådsforeningen kan ikke af lovforslagets bemærkninger aflæse, hvor stor en del af besparelsen der forudsættes at vedrøre den amtskommunale bloktilskudspulje.

Amtsrådsforeningen skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at den amtskommunale bloktilskudspulje i forbindelse med karensdagens indførelse blev nedsat med 115 mill. kr. om året (januar 1982 pris- og lønniveau) og i

1985 med yderligere 60 mill. kr. om året (1985 pris- og lønniveau). De pågældende tilskudsned sættelser fremgår af finansministeriets kommunale spareplan af 5. oktober 1982, bilag 1 vedrørende de amtskommunale områder og aktstykke nr. 358 af 29. juni 1984.

Amtsrådsforeningen må derfor forudsætte, at de tidligere bloktilskudsbeskæringer tilbageføres i deres helhed og opregnes til 1987-pris- og lønniveau, når karensdagen ophæves. Endvidere må Amtsrådsforeningen forudsætte, at udgiftsrammerne for 1987 og 1988 korrigeres svarende hertil.

En enslydende skrivelse er samtidig sendt til socialministeriet og Folketingets kommunaludvalg.

Med venlig hilsen
Poul Christensen

/Lis Lauritsen

Folketingets socialudvalg

Bilag 2

Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark

København, 8. december 1986

Kvindeligt Arbejderforbund skal i anledning af lovforslag L 60 om »Ændring af lov om dagpenge ved sygdom, fødsel m.v.« gøre opmærksom på en problemstilling, der berører ikke kun vore medlemmer.

Problemet drejer sig om beregningen af dagpenge i forbindelse med graviditet og fødsel. Dagpengene skal ifølge loven beregnes på baggrund af sidste års indtægt, dagpengelovens §§ 21 og 23, nr. 3. I praksis betyder det for mange, at de får mindre i barseldagpenge, end hvis der havde været tale om dagpenge i forbindelse med almindelig sygdom. Helt grotesk bliver det, hvis den pågældende har været arbejdsløs i året før barselsperioden. Et regnestykke viser, at den pågældende i barselsperioden mister yderligere kr. 3.765,16, jf. vedlagte eksempel.

Vi ved, at de enkelte kommuner har mulighed for at anvende en skønnet indtægt, som nævnt i en afgørelse fra Den sociale Ankestyrelse, SM D-meddelelse nr. 6/1986, men kommunerne er kun forpligtede til dette, såfremt forskellen mellem hidtidig årsindtægt og skønnet indtægt er mindst 10 pct. (bekendtgørelse nr. 689 af 20. december 1982).

Vi oplever kommuner, der ikke anlægger sådanne rimelige helhedsbetragtninger, men holder sig til love og bekendtgørelser, hvad man heller ikke kan fortænke dem i. Konsekvensen er, at ankesagen, får dagpengekontoret selvfølgelig medhold på baggrund af love og bekendtgørelser.

Beregningsmåden, og dermed risiko for nedgang, er ikke et nyt fænomen, men er blevet mere iøjnefaldende nu, hvor barselordloven er blevet forlænget. Ændringerne og formålet med loven som helhed er at skabe tryghed for barnet i opvæksten. Det er derfor vigtigt, at der sikres disse nye familier et ordentligt fundament, således at de ikke på baggrund af en ganske almindelig barselsituation skal henvende sig på bistandskontoret og dermed belaste dette system.

På baggrund af ovenstående skal vi foreslå, at man ved udfærdigelse af ny vejledning eller cirkulære i forbindelse med vedtagne ændringer i Dagpengeloven henstiller til kommunerne, at der ved barselsituationer *altid* anvendes den mest gunstige beregningsform.

Med venlig hilsen

LILLIAN KNUDSEN

Kvindeligt Arbejderforbund

/Hanne Lokvig

Formanden for Folketingets socialpolitiske udvalg

EKSEMPEL

Lise var ledig i hele 1985 og modtog A-kasse dagpenge med maks. beløbet kr. 2.010,00 pr. uge. Lise er påny ledig, da hun i maj 1986 går på barsel. Inden barselorloven fik Lise A-kasse dagpenge med kr. 2.052,00 pr. uge. Da hun overgår til barseldagpenge, udbetales disse med kr. 1.917,52 pr. uge.

Dagpengene beregnes i henhold til Dagpengelovens §§ 21 og 23:

Indtægtsgrundlaget i 1985 udgør	kr. 104.520,00
Regulering (§ 23 nr. 2) 6 pct.	kr. 6.271,00
<hr/>	<hr/>
Beregningsgrundlag	kr. 110.791,00
<hr/>	<hr/>
Dagpengene udgør pr. uge (kr. 110.791,00 : 52 × 90 pct.)	kr. 1.917,53

Dette er en nedgang på kr. 134,47 pr. uge, og i hele orlovsperioden betyder det en nedgang på kr. 3.765,16.

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

København, 14. november 1986

Bilag 3
LANDSORGANISATIONEN I DANMARK

Socialminister Mimi Stilling Jakobsen

I forslag til lov om ændring af dagpenge ved sygdom, Lovforslag nr. L 60, foreslås det, at formanden for dagpengeudvalget bemyndiges til at træffe afgørelse i klare og oplagte sager, der ikke giver anledning til tvivl. Denne bemyndigelse skulle ifølge bemærkningerne til lovforslaget betyde, at udvalget fik frigjort ressourcer til de øvrige sager.

Dagpengeudvalget består kun af 3 medlemmer. En repræsentant for Sikringsstyrelsen (formanden), en repræsentant for DA og en fra LO.

Afgørelser truffet af udvalget er endelige og kan ikke indankes for anden administrativ myndighed.

Dagpengeudvalget behandler ca. 40 sager hver uge, og dette sker på et ugentlig møde (fredag formiddag). Det sker ofte, at dagpengeudvalgets medlemmer ønsker yderligere oplysninger eller ikke er enige i den af formanden indstillede afgørelse.

Oplagte og klare sager er der meget få af,

idet alle sager, før de kommer i dagpengeudvalget, er behandlet i de respektive kommuner.

Arbejdsmarkedets organisationer bruger selvsagt megen arbejdskraft på at forberede og deltage i dagpengeudvalgets møder, men det er vor opfattelse, at dette arbejde i høj grad har været medvirkende til, at der kun sjældent har været rejst kritik af dagpengeudvalgets afgørelser og administration. Arbejdsmarkedets organisationer får gennem udvalgsarbejdet en klar fornemmelse af, hvilke bestemmelser i Dagpengeloven der giver problemer på arbejdsmarkedet, og det er vor opfattelse, at det også er i Sikringsstyrelsens interesse at kunne henvise til, at *alle* sager, der afgøres af dagpengeudvalget, har været forelagt arbejdsmarkedets parter.

Under henvisning til ovenstående skal vi derfor anmode om, at der ikke sker ændringer i den bestående forretningsorden for dagpengeudvalget.

Med venlig hilsen

Steen A. Rasmussen
Dansk Arbejdsgiverforening

Erik Balle
Landsorganisationen i Danmark